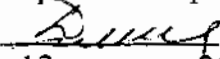

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та
фондовий ринок»

Допускається до захисту
завідувач кафедри фінансів, банківської
справи та страхування

 доцент О.О. Драган
«12» грудня 2023 року

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА

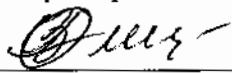
УПРАВЛІННЯ КРЕДИТОСПРОМОЖНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА
(ЗА МАТЕРІАЛАМИ КООПЕРАТИВНОГО ПІДПРИЄМСТВА
«ЦЕНТРАЛЬНИЙ РИНОК»)

Виконав:
Григорчук Владислав Олександрович

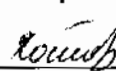
(підпис)

Керівник:
професор Варченко Ольга Миронівна

(підпис)

Рецензент:
доцент Хомовий Сергій Михайлович

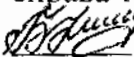
(підпис)

Я, Григорчук Владислав Олександрович, засвідчую, що кваліфікаційну роботу магістра виконано з дотриманням принципів академічної доброчесності.

Біла Церква – 2023

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Спеціальність: 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»

Затверджую
гарант ОПП «Фінанси, банківська
справа та страхування»
 доцент І.В.Артімонова
«19» грудня 2022 року

ЗАВДАННЯ
на кваліфікаційну роботу магістра
Григорчуку Владиславу Олександровичу

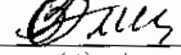
Тема: Управління кредитоспроможністю підприємства (за матеріалами кооперативного підприємства «Центральний ринок»)

Перелік питань, що розробляються в роботі: охарактеризувати наукові підходи до оцінки кредитоспроможності суб'єктів господарювання; розкрити методичний інструментарій аналітичного забезпечення оцінки кредитоспроможності позичальника; висвітлити організаційно-економічну характеристику кооперативного підприємства «Центральний ринок» та здійснити аналіз його фінансового стану; оцінити складові системи управління кредитоспроможністю підприємства; окреслити планування заходів щодо покращення фінансового стану підприємства-позичальника; обґрунтувати напрями підвищення рівня кредитоспроможності підприємства; шляхи удосконалення процесу управління кредитоспроможністю кооперативного підприємства «Центральний ринок».

Вихідні дані: фінансова звітність КП «Центральний ринок».

Календарний план виконання роботи

Етап виконання	Період виконання	Відмітка про виконання
Огляд літератури	січень-лютий 2023	виконано
Теоретико-методична частина	березень-квітень 2023	виконано
Аналітична частина	травень-липень 2023	виконано
Рекомендаційна частина	серпень-вересень 2023	виконано
Оформлення роботи	жовтень 2023	виконано
Перевірка на плагіат	листопад 2023	виконано
Попередній розгляд на кафедрі	листопад 2023	виконано
Подання на рецензування	грудень 2023	виконано

Керівник кваліфікаційної роботи професор О.М. Варченко
(підпис)

Здобувач В.О. Григорчук
(підпис)

Дата отримання завдання «29» грудня 2022 р.

АНОТАЦІЯ

Григорчук В.О. Управління кредитоспроможністю підприємства (за матеріалами кооперативного підприємства «Центральний ринок»)

Досліджено процеси управління та аналітичне забезпечення оцінки кредитоспроможності кооперативного підприємства «Центральний ринок» смт. Томашпіль Вінницької області.

Використано загально філософські та загальнонаукові методи пізнання явищ та процесів у системі кредитних відносин: аналізу, синтезу та порівняння; історичний і діалектичний; статистичний; моделювання, методи абстрагування та прогнозування.

Встановлено, що управління кредитоспроможністю підприємства тісно пов'язане з процесами управління платоспроможністю та ліквідністю. Ці показники взаємозалежні, адже за відсутності необхідних фінансових ресурсів, підприємство залучає кредити для покращення своєї ліквідності та платоспроможності, і водночас, за умови низької ліквідності та платоспроможності підприємство не зможе відповідати за своїми кредитними зобов'язаннями.

Зроблено висновок, що поняття кредитоспроможності і платоспроможності не є тотожними. На практиці це означає, що платоспроможне підприємство, що виступає позичальником, необов'язково відповідає всім критеріям кредитоспроможного підприємства і що ефективним способом управління кредитоспроможності підприємства може стати запровадження особистої відповідальності менеджерів за отримання погашення заборгованості.

Одержані результати можуть бути використані при обґрунтуванні теоретичних, методичних та організаційних положень оцінки кредитоспроможності позичальника та розробці практичних рекомендацій, спрямованих на їх удосконалення.

Кваліфікаційна робота магістра містить 86 сторінок, 19 таблиць, 6 рисунків, список використаних джерел із 70 найменувань.

Ключові слова: кредитоспроможність, ділова активність, фінансовий стан, ліквідність, платоспроможність підприємства, фінансові ресурси.

ABSTRACT

Hryhorchuk Vladyslav. Credit management of the enterprise (based on the materials cooperative enterprise «Tsentralnyy rynok»)

The management processes and analytical support for creditworthiness assessment of the cooperative enterprise "Central Market" of the city of Tomashpil, Vinnytsia region.

Generally philosophical and general scientific methods of knowledge of phenomena and processes in the system of credit relations are used: analysis, synthesis and comparison; historical and dialectical; statistical; modeling, methods of abstraction and forecasting.

It was established that the management of the enterprise's creditworthiness is closely related to the processes of solvency and liquidity management. These indicators are interdependent, because in the absence of the necessary financial resources, the enterprise attracts loans to improve its liquidity and solvency, and at the same time, in the case of low liquidity and solvency, the enterprise will not be able to meet its credit obligations.

It was concluded that the concepts of creditworthiness and solvency are not identical. In practice, this means that a solvent enterprise that acts as a borrower does not necessarily meet all the criteria of a creditworthy enterprise and that an effective way of managing the enterprise's creditworthiness can be the introduction of personal responsibility of managers for obtaining debt repayment.

The obtained results can be used in the justification of theoretical, methodical and organizational provisions for assessing the creditworthiness of the borrower and the development of practical recommendations aimed at their improvement.

The master's qualification work contains 86 pages, 19 tables, 6 figures, a list of used sources of 70 names.

Keywords: creditworthiness, business activity, financial condition, liquidity, solvency of the enterprise, financial resources.

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОЦІНКИ КРЕДИТОСПРОМОЖНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ	7
1.1. Наукові підходи до оцінки кредитоспроможності суб'єктів господарювання	7
1.2. Методики аналітичного забезпечення оцінки кредитоспроможності позичальника	17
1.3. Нормативно законодавча база системи кредитування та оцінки кредитоспроможності позичальників	24
1.4. Складові системи управління кредитоспроможністю підприємства	28
Висновки до розділу 1	32
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ КРЕДИТОСПРОМОЖНОСТІ КООПЕРАТИВНОГО ПІДПРИЄМСТВА «ЦЕНТАЛЬНИЙ РИНОК»	35
2.1. Організаційно-економічна характеристика підприємства	35
2.2. Аналіз фінансового стану підприємства	37
2.3. Оцінка рівня кредитоспроможності підприємства	54
Висновки до розділу 2	58
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ КРЕДИТОСПРОМОЖНІСТЮ КООПЕРАТИВНОГО ПІДПРИЄМСТВА «ЦЕНТАЛЬНИЙ РИНОК»	60
3.1. Планування заходів щодо покращення фінансового стану підприємства-позичальника	60
3.2. Обґрунтування напрямів підвищення рівня кредитоспроможності підприємства	67
3.3. Удосконалення процесу управління кредитоспроможністю кооперативного підприємства «Центральний ринок»	69
Висновки до розділу 3	72
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ	75
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	79

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аврамчук Л. А., Зезуль І. М. Аналіз факторів впливу на кредитоспроможність аграрних підприємств. Інноваційна економіка. 2015. № 5. С. 172- 176. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/inek_2015_5_34
2. Азаренкова Г.М. Фінансові ресурси та фінансові потоки [Текст] : теоретичний аналіз / Г. М. Азаренкова; Національний банк України, Українська академія банківської справи. Харківська філія. – Х.: В.І.Яковлєва, 2017. – 102 с.
3. Бідюк П.І., Вертелецький В.В., Жирова А.С. Аналіз ризику банкрутства підприємств з використанням чітких та нечітких методів. Економічний вісник НТУУ «КПІ». URL: <http://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/14182/1/70.pdf>
4. Брітченко І. Оцінка кредитоспроможності емітента корпоративних облігацій. Вісник Національного банку України.2015. № 11.С. 52-56.
5. Бордюг В.В. Теоретичні основи оцінки кредитоспроможності позичальника банку. Вісник Університету банківської справи Національного банку України.2018.№ 3.С. 112-115.
6. Вовчак О., Сива П. Модернізація підходів до оцінки кредитоспроможності позичальників банків. Вісник Національного банку України.2013.№ 12.С. 11–15.
7. Головка А.Т., Грушко В. Система банківського менеджменту: навч. посібник.К.: ІНКОС, 2014.480 с.
8. Герасимович А.М. Проблеми аналітичної оцінки банківських методик визначення кредитоспроможності позичальника-фізичної особи.Вісник Житомирського держ. технол. унту Серія: Економічні науки. 2012. № 7 (31). С. 313 -315.
9. Галасюк В. SGMCA спрощений метод оцінки кредитоспроможності компаній на основі міжнародних стандартів бухгалтерського обліку. Вісник НБУ.2016.№ 10С. 14-18.

10. Галасюк В.В. Оцінка кредитоспроможності позичальників: що оцінюємо? Вісник Національного банку України (укр.). 2011. № 5. С. 54-56.

11. Гідулян А. Поліпшення методики оцінки кредитоспроможності позичальників. Вісник НБУ. 2012. № 1. С. 53-59

12. Гмиря В. П. Управління ризиками при банківському кредитуванні інвестиційних проектів. Ефективна економіка. 2015. № 5. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4074>

13. Головка А.Т., Грушко В. Система банківського менеджменту: навч. посібник. К. : ІНКОС, 2014. 480 с.

14. Герасимович А.М. Проблеми аналітичної оцінки банківських методик визначення кредитоспроможності позичальника-фізичної особи. Вісник Житомирського держ. технол. унту Серія: Економічні науки. 2012. № 2 (1). С. 313-315.

15. Гудзь О.Є. Управління кредитоспроможністю підприємства: теоретичні та практичні аспекти. *Облік і фінанси*. 2021. № 3. С. 110-116.

16. Гула А. С. Технологія діагностики кредитоспроможності аграрних підприємств методами багатовимірного моделювання. Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики. 2016. Вип. 2. С. 189-201. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Fkd_2016_2_20.

17. Дутченко О.О. Напрямки вдосконалення оцінки кредитоспроможності позичальника банку. Вісник Сумського національного аграрного університету, серія «Економіка та менеджмент». Випуск 5/1(39). 2017. С. 113-120.

18. Дякова Р.С., Бохан А.В. Енциклопедія «Бізнесмена, економіста, менеджера». К. : Міжнародна економічна фундація, 2009.

19. Закон України «Про фінансові послуги і державне регулювання ринків фінансових послуг» від 12.07.2001 р. № 2664-III.

20. Закон «Про банки і банківську діяльність»: закон України: прийнятий від 07.12.2000 року, №2121-III; з станом на 16.01.2018. Верховна Рада України. Офіційний текст. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/>

21. Забарна Е. М., Кула М. В. Сучасні тенденції фінансування розвитку підприємства. *Вісник СМДУ. Серія «Економіка»*. 2019. № 2. 64 с.

22. Загородній А.Г., Вознюк Г.В. Фінансовий словник. Львів : ДУ Львівська політехніка, 2012. 116 с.

23. Зозуля В.К. Словник-посібник економічних термінів К.: Вид. ДІА «KM Academia», 2020. 264 с.

24. Закону України № 2120-IX. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо дії норм на період дії воєнного стану. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2120-20#Text>

25. Інструкція про порядок регулювання діяльності банків в Україні, затверджене Постановою Правління НБУ № 368 від 28.08. 2001 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0841-01>

26. Іртищева І.О., Крамаренко І.С. Методичні підходи до оцінки кредитоспроможності підприємств аграрної сфери. *Аграрний вісник*. 2021. № 19. С. 2-4.

27. Іщенко Н. М., Олійник О. М. Кредитоспроможність сільськогосподарських підприємств: аналіз факторів, що формують резерви її зростання. *Інфраструктура ринку*. 2018. Вип. 15. С. 89-93. URL: http://www.marketinfr.od.ua/journals/2018/15_2018_ukr/default.

28. Епіфанов А.О., Дехтяр Н.А., Мельник Т.М. Оцінка кредитоспроможності та інвестиційної привабливості підприємств господарства: монографія / за ред. А.О. Епіфанова. Київ: УІБС НБУ, 2012. 206 с.

29. Конєв С. Критерії та основні способи виходу вітчизняних підприємств на міжнародний ринок за сучасних умов функціонування. *Економічний аналіз*. 2012, Т. 10 (3). С. 297-300.

30. Крайнюченко О.Ф. Основні мотиви виходу на зарубіжні ринки та особливості оцінення зовнішньоекономічного потенціалу підприємства. Наук. пр. Нац. ун-ту харч. технологій. 2015, № 17. С. 162- 165

31. Ковальчук Н. О. Удосконалення методик оцінки рівня кредитоспроможності вітчизняних підприємств. Науковий вісник Херсонського державного університету. 2015. № 11. С. 91-94.

32. Колодизев О. М. Кредитно-інвестиційна діяльність банків України: сучасний стан і перспективи розвитку. *Бізнес Інформ*. 2013. № 11. С. 342–347.

33. Кравченко В.П. Удосконалення оцінки кредитоспроможності позичальника. Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки. 2016. Вип. 17. С. 205-209. URL: http://pbuv.gov.ua/UJRN/Npkptu_e_2010_17_34

34. Кривоконь О. С. Організаційні аспекти аналізу кредитоспроможності підприємств-позичальників. *Економічний простір*. 2011. № 62. С. 125-134.

35. Котовська Р., Табачук Г. Операції комерційних банків. 3-тє видання: ЛБІ НБУ, 2013. 500 с.

36. Кочетков В.М. Забезпечення фінансової стійкості комерційного банку: теоретико-методологічні аспекти. Київ: Київський національний економічний університет. 2012. 139 с.

37. Кужелев М.О. Формування механізму управління кредитоспроможністю підприємства в умовах інноваційного розвитку економіки України. *Науковий вісник Національного університету державної податкової служби України (економіка, право)*. 2015. Вип. 2 (69). С. 57- 62.

38. Кузьменко Д. Теоретичні підходи до визначення кредитоспроможності позичальника: аналіз проблемних питань. *Ринок цінних паперів в Україні*. 2011. № 11-12. С. 35 -40.

39. Мазур І.М., Гречаник Т.Л. Гроші і кредит: навч. Посібник. Івано-Франківськ, 2011. 321с.

40. Малій О. Г. Використання багатофакторного дискримінантного аналізу в процесі оцінювання кредитоспроможності. Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка. 2017. Вип. 185. С. 259-263. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vkhdtusg_2017_185_32

41. Манжос С. Б. Проблеми оцінки кредитоспроможності позичальника з урахуванням галузевих особливостей. Сталлий розвиток економіки. 2013. № 4. С. 351-356.

42. Маркович Т.Г. Аналіз впровадження підходів Національного банку до оцінки фінансового стану боржника юридичної особи та стан кредитного портфелю вітчизняних банків. Вісник ЖДТУ. 2019. № 2 (88). С. 128-135.

43. Матвійчук А. В. Нечіткі, нейромережеві та дискримінантні моделі діагностування можливості банкрутства підприємств. Нейро-нечіткі технології моделювання в економіці. 2013. № 2. С. 71-118.

44. Матвійчук А. Моделювання фінансової стійкості підприємств із застосуванням теорій нечіткої логіки, нейронних мереж і дискримінантного аналізу. Вісник НАН України. 2010. № 9. С. 24-46.

45. Матвійчук А.В. Сметанюк О.В. Діагностика фінансового стану підприємства із застосуванням інструментів нечіткої логіки. Фінансові інструменти. 2017. № 12. С. 115-128

46. Методичні рекомендації до аналізу і оцінки фінансового стану підприємств, затверджено Центральною спілкою споживчих товариств України від 28.07.2006 р. URL : <http://www.moz.gov.ua/main?doc>.

47. Мороз О.І., Савлук М.І. Банківські операції: підручник. Київ: КДУ, 2012. 476 с.

48. Остафіль О. Комплексна оцінка кредитоспроможності позичальника як інструмент управління кредитним ризиком банку. Формування економічної економіки в Україні. 2019. Вип. 19. С. 317-321.

49. Островська Н.Л. Шляхи вдосконалення механізму моніторингу кредитних ризиків при інвестиційному кредитуванні. *Фінанси, економіка і аудит*. 2012. № 20. С. 132–141.

50. Петрук О.М. Банківські операції : навч. посібн. Житомир : ЗНТУ, 2011. 568 с.

51. Печонкіна О.О. Удосконалення системи показників оцінки кредитоспроможності корпоративних клієнтів комерційного банку. URL: http://www.rus-pauka.com:80/11_EISN_2014/Economics_30587.doc.htm

52. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI (зі змінами та доповн.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#n5201>

53. Положення про порядок формування та використання банками України резервів для відшкодування можливих втрат за активними банківськими операціями : постанова Правління НБУ від 25.01.2012 р. № 2. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0231-12>

54. Положення про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями. Постанова Правління Національного банку України від 30 червня 2016 р. 2016/17-N 351.

55. Положення про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями. Постанова Правління Національного банку України від 5 грудня 2019 р. 2019/17-N 147

56. Фінансовий менеджмент: підручник / Варченко О.М., Даниленко Л.С., Калетнік Г.М., Ціхановська В.М. – 2-ге вид. – Київ: «Діалекс-Прес», 2019. 304 с.

57. Пужелєв М.О. Формування механізму оцінювання кредитоспроможності підприємства в умовах інноваційного розвитку економіки України / М.О. Пужелєв, М.О. Даниленко // Науковий вісник Національного університету державної податкової служби України (Економіка, правознавство). – Вип. 2 (69). – С. 57-62.

58. Рекомендації НБУ щодо оцінки комерційними банками кредитоспроможності та фінансової стабільності позичальника № 23011/79 від 02.06.1994 р. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v1_79500-94

59. Руда О. О. Мойсеева О.Ю. Аналіз кредитоспроможності в умовах ринкових відносин URL: http://chtei-knteu.cv.ua/herald/content/download/archive/2011/v2/NV-2011-V2_57.pdf

60. Равидович І.Д. Удосконалення теоретичних підходів до визначення сутності «кредитоспроможність підприємства» / І.Д. Равидович, І.А. Ломачинська, А.О. Мумладзе // Вісник Одеського національного університету. Серія: Економіка. – 2016. – Т. 21, Вип. 11. – С. 83-88.

61. Сонець О.Б. Кредитування малого і середнього бізнесу: дис. канд. ек. наук: 08.00.08 / О.Б. Донець. – Ірпінь, 2017. – 259 с.

62. Совкун І. Кредитоспроможність підприємств у контексті формування фінансових джерел відтворення переробної промисловості у регіонах України / І. Совкун // Вісник Національного банку України. – 2014. – № 2. – С. 54-61.

63. Свириденко А.Ю. Особливості оцінки кредитного ризику при інвестиційному кредитуванні. *Економіка і суспільство*. 2016. №5. С. 391 – 395.

64. Смерічевський С. Удосконалення сучасних методик банківського регулювання оцінки кредитоспроможності фізичних осіб. *Економічний простір*. 2012. № 2. С. 28-32.

65. Люльков М. М., Цеслів О. В. Моделювання управління інвестиційно-інноваційною діяльністю підприємства в умовах кризи. Актуальні проблеми економіки та управління, 2020, 14. URL: <http://ape.fmm.kpi.ua/article/view/187352>

66. Попова О.Ю. Розвиток методів оцінки економічної ефективності екологічних інвестицій. 2021. URL: <https://economics.donntu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/03/20-popova-o.iu..pdf>